

Mednarodna konferenca »Strokovni center včeraj, danes, jutri«

ZBORNIK POVZETKOV

Ljubljana, 29. junij 2020

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

»Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada.«

Mednarodna konferenca »Strokovni center včeraj, danes, jutri«
Zbornik povzetkov, Ljubljana, 29. 6. 2020
Organizator: Zavod za gluhe in naglušne Ljubljana
Urednica zbornika: Petra Perne
Strokovni pregled: Prispevki so bili strokovno pregledani
Jezikovni pregled: Eva Oven
Oblikovanje zbornika: Petra Perne
Slika na naslovnici: Ilustriral Klemen Javornik, fotografirala Monika Longar, oblikovala Mateja Lunar Jemec
Izdal: Strokovni center Zebra, Zavod za gluhe in naglušne Ljubljana
Predstavniki: dr. Boris Černilec
Objava zbornika na spletnem naslovu: <http://sczebra.zgnl.si/>
Leto izida: 2020

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani
COBISS.SI-ID=49649667
ISBN 978-961-95214-1-0 (pdf)

Pričakovanja in zadovoljstvo sodelujočih s Strokovnim centrom Zebra

Katja Mrak

Zavod za gluhe in naglušne Ljubljana

Vprašalnike so strokovni delavci, ki so bili vključeni v projekt, izpolnjevali v treh obdobjih: na začetku projekta, po enem letu ter letos spomladi. Z vprašanji smo preverjali njihovo motivacijo za udeležbo na projektu, kako ocenjujejo svojo poučenost s temami, ki so povezane z gluhoto ali naglušnostjo in govorno-jezikovnimi motnjami, v končnem vprašalniku pa smo preverjali tudi zadovoljstvo s sodelovanjem na projektu. V povprečju so strokovne delavke navajale kot najmočnejši motiv za udeležbo na projektu željo po pridobitvi novega znanja in izmenjavo izkušenj ter primerov dobre prakse s kolegi. Kot najmanj izrazit motiv so udeleženke na začetku projekta navajale pridobitev možnosti za napredovanje, zahtevo vodstva in priporočilo drugih. Drugi del vprašalnika je bil namenjen samooceni, v kolikšni meri so strokovni delavci seznanjeni z navedenimi temami. Povprečja samoocen kažejo, da je bila seznanjenost s temami, povezanimi z gluhoto ali naglušnostjo in z govorno-jezikovnimi motnjami, na začetku projekta relativno majhna. Rezultati vprašalnika po prvem letu kažejo, da se je poučenost, po ocenah strokovnih delavk, na vseh področjih zvišala. Ob zaključku projekta zopet vidimo višje vrednosti samoocen na vseh obravnavanih področjih. T-test za odvisne vzorce je pokazal statistično pomembne razlike med povprečji vseh treh obdobji, na vseh postavkah. Za zaključek bom predstavila še rezultate ankete o zadovoljstvu s sodelovanjem na projektu. Povratna informacija strokovnih delavk sodelujočih vrtcev in šol je bila zelo pozitivna! Z vsemi trditvami so se v povprečju strinjale precej ali popolnoma. Najvišje je bilo ocenjeno splošno zadovoljstvo s projektom in način izvedbe aktivnosti. Tudi aktivnosti same so bile ocenjene kot primerne. Strokovno gradivo, ki so ga prejele, je bilo informativno. Udeležba na projektu jim je omogočila stik s strokovnjaki s področja, ki ga je projekt pokrival, in pridobivanje novih znanj, kar je bil najmočnejši motiv za udeležbo. Sodelovanje na projektu je izpolnilo njihova pričakovanja in strokovno podporo, ki jo je projekt nudil, bi potrebovale tudi v prihodnje, kar so izrazile tudi s številnimi dopisanimi sporočili o želji, da bi s sodelovanjem lahko nadaljevali.

Štiri leta Strokovnega centra Zebra

Dušan Kuhar

Zavod za gluhe in naglušne Ljubljana

V letu 2017 smo pričeli z izvajanjem projekta Mreža strokovnih inštitucij za podporo otrokom s posebnimi potrebami in njihovim družinam. V letu 2018 in 2019 se je delo nadaljevalo po programu, ki smo ga zapisali v prijavnici. V letu 2020 se v septembru naš projekt končuje. Sodelovali smo z 10 ustanovami, ki delujejo v okviru naše mreže.

Glede na načrtovane kazalnike dosegamo zastavljene cilje, marsikje jih celo visoko presegamo (npr. pri številu vključenih otrok in mladostnikov, družin, izvedenih izobraževanj in udeležencev teh izobraževanj).

V letu 2018 smo izvedli mednarodno konferenco, za junij 2020 pa načrtujemo zaključno mednarodno spletno konferenco, kjer bomo predstavili naše delo.

Pri nekaterih otrocih smo opravili tudi specialpedagoško ali psihološko diagnostiko in jih redno

spremljamo. Izvedli smo tudi veliko delavnic oz. dodatnih aktivnosti za otroke in mladostnike (glasbene delavnice, delavnice socialnih in jezikovnih iger itd.). Izvajamo tudi karierno orientacijo in razgovore v informacijski pisarni. Izvajali smo sprejemne time in skupine staršev za medsebojno pomoč. Del aktivnosti strokovnega centra je usmerjena tudi v strokovna gradiva in v distribucijo le-teh. Izdali smo dve reviji Cogito, pet zloženok, knjižico za starše *Kako se sporazumevamo z gluhih in naglušnim dojenčkom*, *Priročnik za spremljanje razvoja gluhih in naglušnih otrok od rojstva do 3. leta starosti*, priročnik na USB-ključku *Čustveno opismenjevanje*, knjižico *Pravice gluhih in naglušnih v RS* (Bojan Mord), v tiskarni pa je knjižica *Gluhe in naglušne osebe med nami* (Renata Medle). V teh letih smo naše delovanje organizirali tako, da smo se gibali v finančnih mejah, ki smo si jih zastavili.

Vizija Strokovnega centra Zebra

Dušan Kuhar

Zavod za gluhe in naglušne Ljubljana

V štirih letih delovanja Strokovnega centra Zebra v okviru projekta Mreža strokovnih inštitucij za podporo otrokom s posebnimi potrebami in njihovim družinam smo prišli do vrste izkušenj, ki jih predlagamo v prihodnosti:

- Strokovni centri za gluhe in naglušne otroke in otroke z GJM naj bi bili trije, pod okriljem dosedanjih centrov (Ljubljana, Maribor, Portorož).
- Dejavnosti SC bi bile podobne kot v projektu, več poudarka pa bi namenili predšolskemu obdobju.
- Smiselno bi bilo delovanje strokovnega centra skupaj z enoto mobilne službe.
- Zgodnja pomoč bi delovala podobno kot sedaj v projektu, več pa naj bi bilo obiskov družin v domačem okolju.
- Podpora vrtcem in šolam bi delovala podobno kot v projektu, le da bi bil poudarek na predšolskem obdobju, preventivnih programih, detekciji in svetovanju tako staršem kot strokovnim delavcem.
- Produkcija gradiv in didaktičnih materialov za starše in strokovne delavce bi se nadaljevala glede na potrebe na terenu.
- Tudi karierna orientacija bi delovala podobno kot v projektu.
- Na vseh področjih bi uporabljali več elektronskih medijev (predavanja, svetovanja).

Da bi strokovni center deloval optimalno, bi strokovni centri potrebovali kadrovske okrepitve. Predlagamo ekipo 15 polno zaposlenih strokovnih delavcev.

Doživljanje strokovnega centra skozi oči zaposlenih

mag. Ana Tomažin Košorok

Zavod za gluhe in naglušne Ljubljana

Zaposleni v strokovnem centru smo enkrat na leto izpolnjevali anketo. V anketi smo se spraševali tudi o tem, kako doživljamo svoje delo v SC Zebra, kakšna so naša pričakovanja, kako sodelujemo s šolami in kako znotraj strokovnega centra.

V svojem prispevku bom naredila pregled in primerjavo vseh anket, ki smo jih izpolnili, ter na pregleden način predstavila in prikazala, kako so se naši pogledi na delo, naše počutje v strokovnem centru in naša pričakovanja za prihodnje v štirih letih spreminjala.

Sodelovanje z OŠ Jurija Vege Moravče in vrtcem Vojke Napokoj Moravče

mag. Ana Tomažin Košorok
Zavod za gluhe in naglušne Ljubljana

V prispevku bom predstavila mojo vlogo 4-letnega sodelovanja z OŠ Jurija Vege Moravče in vrtca Vojke Napokoj Moravče v okviru Strokovnega centra Zebra.

Izvajala sem predavanja za starše in zaposlene, delavnice za vrtčevske otroke in šolarje, svetovanja vzgojiteljicam, svetovanja staršem in individualne obravnave učencev.

Sodelovanje je bilo pestro in mestoma za vse vpletene naporno.

Menim, da smo iz našega sodelovanja v tem projektu vsi pridobili.

Mateja Andrejka

Vrtec Vojke Napokoj pri OŠ Jurija Vege Moravče

V zadnjih letih pri otrocih v vrtcu opažamo čedalje več govorno-jezikovnih težav. Vzrokov za to je seveda več. Vsako sodelovanje z logopedi je dragoceno, zato smo se z veseljem vključili v projekt vašega strokovnega centra. Logopedinja je z otroki v vrtčevskih skupinah izvedla delavnice, pri tem spremljala njihov govor, izvajala vaje oralne motorike. Po delavnicah so se z logopedinjo posvetovale tudi vzgojiteljice, izvedeno je bilo tudi predavanje za starše bodočih prvošolcev. Tudi v prihodnje bi bilo sodelovanje z ZGNL zelo potrebno, za vzgojiteljice v obliki svetovanj in izobraževanj, za starše v obliki delavnic, predvsem pa za otroke, ki na obravnave pri logopedih v zdravstvenih domovih redko pridejo na vrsto.

V predšolskem obdobju se govor najintenzivneje razvija, zato je zelo pomembno, da otrok v vrtcu dobiva ustrezne govorne izkušnje. Aktivno vključevanje logopedov v vrtece bi zato moralo postati splošna praksa.

Sodelovanje s Strokovnim centrom Zebra pri odpravljanju govorno-jezikovnih težav

mag. Andreja Kosirnik
Osnovna šola Jurija Vege Moravče

Težave na področju govora in jezika se v današnjem času pogosto pojavljajo. Starši težko pridejo do obravnave pri logopedih v zdravstvenih ustanovah. Šole največkrat sodelujemo z mobilnimi logopedi, ki izvajajo le ure dodatne strokovne pomoči. Na naši šoli nam tako manjka profil strokovnega delavca logopeda, ki bi lahko opravljal diagnostiko ter izvajal pomoč ter spremljal napredek otrok. Pri otrocih z govorno-jezikovnimi težavami pogosto opažamo tudi težave na področju branja in pisanja, kar vpliva tako na začetno opismenjevanje kot tudi kasneje na sam proces učenja učne snovi. Zgodnja obravnava težav ter delo z otrokom in družino je tako ključno za zmanjšanje učnih težav v času šolanja. Strokovni center Zebra nam je omogočil predavanje za starše ter učitelje, delavnice z učenci v razredih ter individualno delo s posameznimi učenci, pri katerih so bile težave na področju govora in jezika zelo izrazite. V veliko pomoč nam je bilo tudi svetovanje pri posameznih učencih. Naše izkušnje sodelovanja s Strokovnim centrom Zebra so odlične, želimo si sodelovanja tudi v bodoče.

Verbotonalna rehabilitacija s djecom oštećena sluha-rehabilitacija optimala

Katarina Pavičić Dokoza

Snježana Pirkić

Poliklinika za rehabilitaciju slušanja i govora SUVAG, Zagreb, Hrvatska

Verbotonalna metoda u rehabilitaciji djece oštećena sluha i/ili govora se u Poliklinici SUVAG uspješno primjenjuje već šest desetljeća. Nastala je na teorijskim postavkama Verbotonalnog sistema akademika Petra Guberine, proizlazi iz prakse i istovremeno se temelji na interdisciplinarnom pristupu inkluziji.

Primarni perceptivni kanal za usvajanje govora je sluh. Pri tom treba voditi računa i o poticanju drugih spaciocepcijskih osjetila, tj. polisenzoričkom razvoju. Audiovizualni postupci (igra, situacija, dramatizacija) temeljeni na multisenzorici, spaciocepciji (pokret i prostor) i vrednotama govornog jezika realiziraju globalno-strukturalno usvajanje govora.

U svakodnevnim grupnim i individualnim rehabilitacijskim postupcima nastoji se što bolje razviti slušanje, razumijevanje i izražavanje. Pri tom se sam govor ili, kako ga je nazivao akademik Guberina – govoreni jezik, treba sagledati ne kao jednodimenzionalni, nego višedimenzionalni okvir globalno-strukturalnih audiovizualnih procesa koji sudjeluju u uporabi jezika.

Govorni čin je umjetnost, on je naš osobni izričaj. Zato je verbotonalna rehabilitacija kreativna, nesputana, uvijek nova i uvijek nepresušni izvor ideja. Svojevremeno je prof. Gavrilović rekla „Verbotonalna metoda – intuicija iz nje izvire, znanost u nju uvire“. Riječ se rađa u pokretu i zvuku, nadopunjuje se sadržajem konteksta u kojem raste i razvija se, stječući tako komunikacijsku potentnost.

Poliklinika SUVAG Zagreb bila je začetnik edukacijske inkluzije. Davnih šezdesetih godina integrirani su prvi učenici OŠ Poliklinike SUVAG, a zakonski okvir je usvojen osamdesetih godina prošlog stoljeća. Početci rane intervencije u DV Poliklinike SUVAG započeti su također osamdesetih godina prošlog stoljeća. Transfer znanja odvija se kroz cjeloživotno obrazovanje naših stručnjaka. Već više od desetljeća se u suradnji s Agencijom za odgoj i obrazovanje provodi kontinuirana potpora zaposlenicima u predškolskim i školskim ustanovama kroz program Mobilnog tima.

Oštećenje sluha je izazov i uvijek je važno pamti rečenicu akademika Guberine „Oštećeno uho ne predstavlja kaotično uništenje već nov način slušanja“.

Potrebe srednjih šol po sodelovanju s Strokovnim centrom Zebra (1. del)

Andreja Trtnik Herlec

Zavod za gluhe in naglušne Ljubljana

V prvem delu kot strokovna sodelavka SC Zebra in mobilna učiteljica za dodatno strokovno pomoč (surdopedagoškem in logopedskem področju) ter profesorica angleščine in slovenščine predstavljam ugotovitve iz pogovorov s srednješolskimi učitelji. Srednje šole se soočajo z veliko težavami, kako pomagati dijakom s posebnimi potrebami. Na velikih srednjih šolah je takšnih dijakov na desetine, z najrazličnejšimi ovirami, primanjkljaji in motnjami. Gluhih uporabnikov slovenskega znakovnega jezika s pravico do tolmača ter naglušnih je le peščica, mnogo pa je otrok z govorno-jezikovnimi, čustvenimi, psihičnimi motnjami, disleksijo, Aspergerjevim sindromom, epilepsijo, motnjami pozornosti in koncentracije, zasvojenostjo z družabnimi omrežji itd. Med dijaki poklicnih in strokovnih šol je tudi veliko tujcev in otrok ekonomskih migrantov brez znanja slovenščine. Srednje šole tako upravičeno želijo vsestransko podporo: ure DSP, usposabljanje učiteljskega zbora,

strokovna gradiva, svetovanje strokovnim delavcem v srednjih šolah, ki se srečujejo z izzivi razredništva, svetovalnega dela, prilagoditev pri poučevanju in ocenjevanju, s socialnim vključevanjem, z osebno rezilientnostjo dijakov, njihovo imanentno motivacijo in posebnostmi ob polnoletnosti, sodelovanje med zunanjimi in šolskimi svetovalnimi delavci, s tolmačem in drugo. Brez dvoma je treba delovanje Strokovnega centra Zebra sistemsko zagotoviti v naprej, tudi za podporo in svetovanje srednjim šolam.

Potrebe srednjih šol po sodelovanju s Strokovnim centrom Zebra (2. del)
Podpora srednjim šolam in izkušnje s Strokovnim centrom Zebra

Petre Štrukelj

Srednja frizerska šola Ljubljana

Ker se v srednjih šolah izobražujejo tudi posamezni gluhi, naglušni ter dijaki z govorno-jezikovnimi motnjami, vedno več pa je tudi dijakov z Aspergerjevim sindromom in avtističnimi motnjami, v svojem prispevku predstavljam potrebe učiteljev in svetovalne službe Srednje frizerske šole Ljubljana ter naše izkušnje s strokovnimi delavci iz ZGNL, ki so nam na voljo za usposabljanje učiteljskega zbora, gradivo, prilagoditve. Kažejo se tudi potrebe po tolmačenju za gluhe, dodatni strokovni pomoči za dijake z odločbo. Kot šolska svetovalna delavka – psihologinja – predstavljam naše praktične izkušnje in potrebe zaposlenih po večstranski in celostni podpori, izvedeni vnaprej kot predpriprava na všolanje dijaka s posebnimi potrebami, sprotno med šolskim letom ter ob zaključnih evalvacijah individualiziranih programov, tako na daljavo kot v živo.

Zgodnja pomoč družinam z gluhim/naglušnim otrokom – pogled surdopedagoginje

Barbara Lesar

Zavod za gluhe in naglušne Ljubljana

V okviru delovanja strokovnega centra smo izvajali tudi zgodnjo pomoč družinam z gluhim ali naglušnim otrokom. V podpornem timu smo bili psiholog, socialna delavka ter surdopedagoginja. Zgodnja pomoč se je pričela s sprejemnim timom, to je sestankom staršev in otroka s podpornim timom in se nadaljevala še z drugimi oblikami srečevanj ter obravnav. Starši so reševali vprašalnik o informiranosti s področja gluhotе in naglušnosti. Družine z gluhim ali naglušnim otrokom niso homogena skupina. Ob njihovih različnih potrebah in različnih potrebah njihovih otrok smo se trudili, da bi poleg zagotavljanja informiranja zadovoljili tudi potrebam po strokovni pomoči in sprejetosti. Za nadaljnje kvalitetno zagotavljanje zgodnje pomoči družinam pa je potrebno zagotoviti tudi zadostno število kadrov.

Moje sodelovanje z OŠ Trebnje

Klara Radoš

Zavod za gluhe in naglušne Ljubljana

V okviru Strokovnega centra Zebra (SC) sem sodelovala z osnovno šolo Trebnje. Že pri prvem stiku z vodstvom in s koordinatorko šole v projektu smo ugotovili, da bo to sodelovanje zelo dobrodošlo. Moja vloga v OŠ Trebnje je bila, da sem predstavljala strokovni kader, ki se ukvarja z otroki z govorno-jezikovnimi motnjami ter gluhi in naglušni otroki. Zaposleni, ki so prepoznali otroka z omenjenimi težavami, so lahko enkrat na teden dobili vse potrebne informacije. Projekt, zasnovan v taki obliki, se mi je zdel koristen za sodelujočo šolo. Predstavljal je vmesni člen med zdravstveno logopedsko oskrbo ter postopkom usmerjanja otroka v ustrezen izobraževalni program z dodatno strokovno pomočjo. Koristno se mi je zdelo tudi svetovanje staršem, kjer so starši v zelo kratkem času izvedeli, kaj se z otrokom dogaja in kakšni so nadaljnji postopki. Za uspešno se je izkazala tudi Šola za starše, kjer so se starši seznanili z mejniki razvoja govora ter s postopki, s katerimi korigiran glas umestimo v spontani govor.

Zebra gre v Trebnje

Marjetka Mrak

Osnovna šola Trebnje/Zavod za gluhe in naglušne Ljubljana

Osnovna šola Trebnje je z več kot tisoč otroki ena največjih osnovnih šol v Sloveniji. V skladu z vizijo šole, ki skuša v spodbudnem okolju in s spoštovanjem posameznika ustvarjati dobre odnose, ter s strokovnostjo in ustvarjalnostjo graditi uporabno znanje, je velik poudarek tudi na razvijanju spodbudnega in vključujočega okolja za otroke s posebnimi potrebami. Predlog Strokovnega centra Zebra za sodelovanje v projektu, ki predvideva podporo otrokom s posebnimi potrebami in njihovim družinam, smo sprejeli z veseljem. V štirih letih sodelovanja so strokovnjaki strokovnega centra z učiteljskim zborom delili svoje bogate izkušnje, pripravili so predavanja in delavnice za učiteljice prve triade, izvajalke dodatne strokovne pomoči ter starše otrok, ki imajo težave na govorno-jezikovnem področju. Opravljene skupinske delavnice z otroki in individualne obravnave tistih, ki so kazali večje težave na področju razvoja govora in jezika, z namenom opolnomočenja staršev za učinkovito pomoč otroku, so se izkazale kot odlična in predvsem široko dostopna oblika strokovne podpore šoli, staršem in otrokom.

Zavod za gluhe in naglušne Ljubljana Podpora vrtcu in OŠ Šenčur

Benjamin Vogrič

Zavod za gluhe in naglušne

V prispevku bom predstavil svojo vlogo svetovalca Strokovnega centra Zebra pri podpori vrtcu in OŠ Šenčur. Podporo sem izvajal v obliki šole za starše, predavanj, delavnic, detekcij otrok, svetovanj vzgojiteljicam, svetovanj staršem in videosvetovanj preko omrežja Skype. Strokovni delavci so bili vabljeni tudi na konference, ki smo jih organizirali. Osredotočil sem se na preventivne ukrepe za preprečevanje govorno-jezikovnih motenj v vrtcu in v

prvem triletju OŠ. Tako so nastale delavnice, ki sem jih tedensko izvajal v vrtčevskih skupinah in razredih. Med izvajanjem delavnic smo bili skupaj s strokovnimi delavci vrtca oziroma šole pozorni na otroke, ki so odstopali od večine. Te otroke smo pozneje dodatno pregledali z logopedskim inštrumentarijem in opozorili strokovne delavce ter starše na morebitna odstopanja v govorno-jezikovnem razvoju.

Ostale storitve so bile namenjene osveščanju strokovnih delavcev in staršev, glede priporočil za vzpodbujanje jezika in govora, glede tehnik za vzpodbujanje govorno-jezikovnega razvoja in glede priporočil za vključitev v logopedsko obravnavo, če je bila le-ta potrebna.

Sodelovanje z vrtcem in osnovno šolo se je izkazalo za izredno učinkovit, zanimiv in za vse vključene tudi zahteven projekt. Sproti smo namreč ustvarjali material, si izmišljali dejavnosti in le-te, kar se da učinkovito, vključevali v delo s celotnimi skupinami otrok. Številne otroke, ki so odstopali v svojem govorno-jezikovnem razvoju, smo med dejavnostmi prepoznali in jih zelo zgodaj napotili na logopedsko obravnavo.

Menim, da je bilo sodelovanje odlično sprejeto s strani strokovnih delavk in staršev vrtca in šole.

Dejavnosti karijerne orientacije v Strokovnem centru Zebra

Mag. Barbara Lenart Bregar
Zavod za gluhe in naglušne Ljubljana

Izmenjava izkušenj na evropskih projektih Erasmus + je pokazala, da smo pri poklicni orientaciji v Sloveniji premalo sistematični, izvajamo jo šele tik pred potrebno odločitvijo o nadaljnjem šolanju, hkrati pa oporo ponujamo zgolj našim uporabnikom in ne dosežemo oseb s posebnimi potrebami v celotni Sloveniji. Zato smo se v Strokovnem centru Zebra karijerne orientacije lotili na več načinov. Ustanovili smo informacijske pisarne v Portorožu, Mariboru in na ZGNL. Izvajali smo delavnice karijerne orientacije za učence od 6. razreda dalje. Organizirali smo tehnične dneve na srednji šoli ZGNL za otroke in mladostnike s posebnimi potrebami ter njihove starše ter za dijake izvajali modul Karierna orientacija v okviru odprtega kurikuluma.

Sodelujemo na področju karijerne orientacije

Mateja Potočnik Poljanšek
OŠ Šenčur

Naša Osnovna šola Šenčur sodi med večje šole, saj imamo preko 800 učencev.

Na področju karijerne orientacije se trudimo učencem ponuditi različne vire informacij, različne izkustvene dejavnosti in seveda tudi priložnosti za boljše spoznavanje njihovih osebnostnih značilnosti.

Menim, da učencem v 8. in predvsem v 9. razredu lahko veliko ponudim. A sem še vedno prepričana, da je na tem področju še nekaj dejavnosti, katere bi mladim želela predstaviti in jim omogočiti različne izkušnje.

Tako je bila ponudba Strokovnega centra Zebra o sodelovanju z njihovo sodelavko, mag. Barbaro Lenart Bregar, zelo primerna, da mladim ponudimo še tovrstne vsebine, dejavnosti, ki bi obogatile ne samo razmišljanja o poklicu temveč tudi o življenju. In v delavnice smo lahko povabili več učencev, vse od 6. do 9. razreda.

V tem prispevku bi vam rada predstavila naš model karijerne orientacije, predvsem pa dobrobit našega sodelovanja s Strokovnim centrom Zebra in gospo Barbaro.

Delo in spoznanja surdopedagoga logopeda v projektu Strokovni center Zebra

Renata Medle

Zavod za gluhe in naglušne Ljubljana

V Strokovnem centru Zebra sem izvajala delo na Šolskem centru Krško Sevnica, OŠ Bizeljsko in Vrtcu Čebelica Šentjernej. Pri nujenju pomoči vrtcem in šolam sem izhajala iz njihovih potreb, kar je zahtevalo stalen stik in sodelovanje z ustanovo. Zaradi pomanjkanja surdopedagogov-logopedov na področju Dolenjske in Posavja je bil obseg dela zelo velik in raznolik. Srednja šola je izkazovala potrebo po predstavitvi prilagoditev in posebnosti dela z gluхими/naglušnimi dijaki. Gluhemu dijaku sem nudila pomoč na področju učenja, osebnostnega razvoja in vključitve v razred. Na to temo sem napisala knjižico z naslovom *Gluhe in naglušne osebe med nami*. V skupinah v vrtcu in šolah sem izvajala delavnice z namenom prikaza aktivnosti, ki spodbujajo razvoj govora in jezika, hkrati pa odkrivala otroke, ki so kazali govorno-jezikovne težave. Na osnovi ocene govorno-jezikovnega stanja sem zagotavljala otrokom individualne logopedске obravnave, svetovala staršem, vzgojiteljem in učiteljem. Kot učinkovit pristop so se izkazale delavnice, predavanja za manjše ciljne skupine in individualna svetovanja.

Sodelovanje s Strokovnim centrom Zebra – dejavnosti v Vrtcu Čebelica Šentjernej

Nina Hočevár

Vrtec Čebelica Šentjernej

V obdobju triletnega sodelovanja s Strokovnim centrom Zebra se je v vrtcu izvedlo več aktivnosti, ki so odgovarjale na aktualne potrebe. Za strokovne delavce in starše so bila izvedena različna predavanja in delavnice s področja govorno-jezikovnega razvoja predšolskih otrok ter dela z njimi. V oddelkih so bile predstavljene aktivnosti za spodbujanje razvoja govora in jezika. Za otroke s prepoznanimi govorno-jezikovnimi težavami je bil izveden test artikulacije, kateremu so sledile individualne logopedске obravnave. Svetovanje staršem in vzgojiteljem je bilo podprto s teoretičnim in praktičnim gradivom. Povratne informacije glede izvedenih vsebin so bile pozitivne. V prihodnje bi si še želeli tovrstne podpore in pomoči, saj sta zelo dragoceni. Govorno-jezikovni razvoj otrok zahteva vse več pozornosti in znanja, strokovnjakov s tega področja pa v vzgojno-izobraževalnih institucijah primanjkuje. Ker potreba po individualnih logopedskih obravnavah narašča, bi bili veseli take oblike pomoči otrokom v večji meri.

How does the London Borough of Bromley support families with Hearing Impaired Children?

Wasfee Sharon

Khan King

London Borough of Bromley, Griffins Sensory Support Service

In the UK, 6% of deaf children attend mainstream schools with resource provisions and 3% attend special schools for deaf children. Hearing loss is identified at birth via the National Newborn Hearing Screening Programme and services for deaf children engage at this point with parental permission. The UK has a mandatory service for Deaf Babies and Children, which varies from region to region.

The Teacher of the Deaf (ToD) is the lead professional and will co-ordinate and liaise with health, education and social care colleagues to provide an individual personalised support package. We use the Monitoring Protocol for Deaf Babies and Children to track progress. The majority of early support is carried out through home visits by working closely with parents to develop communication, language and social skills. We identify the parents' aspirations and work alongside them to achieve these. We continue to support, monitor and assess children at school and aim for them to achieve their potential.